

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 344

Rachunkowość a controlling

Redaktorzy naukowi

Edward Nowak

Maria Nieplowicz



Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Halina K. Kocur
Łamanie: Comp-rajt
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-469-1

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	11
Krzysztof Adamowicz, Piotr Szczypa: Możliwości wykorzystania rachunkowości zarządczej w Lasach Państwowych	13
Tomasz Ankiewicz, Zofia Wyszowska: Proces wdrażania systemu controllingu w przedsiębiorstwie produkcyjnym	25
Wioletta Baran: System kontroli zarządczej w podmiotach leczniczych	41
Małgorzata Białas, Anna Surowiec: Przykład wykorzystania umowy konsorcjum w celu stworzenia skutecznego mechanizmu kontroli we współpracy międzyorganizacyjnej	52
Agnieszka Bieńkowska, Zygmunt Kral, Anna Zabłocka-Kluczka: Rozwiązania organizacyjne controllingu w organizacjach sieciowych	61
Adam Bujak: Charakterystyka problemów decyzyjnych dotyczących funkcjonowania systemu informacyjnego rachunkowości w przedsiębiorstwie	75
Andrzej Bytniewski: Efekty modernizacji technologicznej systemu rachunkowości	84
Joanna Dyczkowska, Tomasz Dyczkowski: Organizacja kontroli zarządczej w jednostkach sektora publicznego – wyniki badań empirycznych ...	94
Tomasz Dyczkowski, Joanna Dyczkowska: Wpływ technologii informacyjnych na funkcjonowanie systemów sprawozdawczości zarządczej w polskich przedsiębiorstwach	109
Joanna Dynowska, Zdzisław Kes: Systemy FK stosowane w biurach rachunkowych w województwie warmińsko-mazurskim – wyniki badań ankietowych	122
Krzysztof Dziadek: Specyfika, zakres i narzędzia rachunkowości zarządczej projektów dofinansowanych z Unii Europejskiej	134
Wojciech Fliegner: Metoda identyfikacji procesów ewidencji księgowej w środowisku informatycznym	144
Stanisław Gędek: Podstawy krótkookresowych decyzji produkcyjnych w przedsiębiorstwach wieloasortymentowych	160
Anna Glińska: Podejmowanie decyzji w zakresie kształtowania struktury zatrudnienia w zakładach pracy chronionej	171
Renata Gmińska: Aspekty behawioralne w rachunkowości zarządczej	185
Katarzyna Goldmann: Trendy zarządzania płynnością finansową – wyniki badań	194
Bartosz Góralski: Wartość firmy – czy istnieje wzorcowa metoda szacowania wartości godziwej?	203

Angelika Kaczmarczyk: Aktywowanie kosztów w bilansie a wiarygodność informacji sprawozdawczej	213
Marcin Klinowski: Ryzyko w analizie i ocenie projektów	221
Paul-Dieter Kluge: Statystyczne metody rankingowe i ratingowe jako instrumenty controllingu – zalety i wady	231
Konrad Kochański: Rola i miejsce budżetowania działalności marketingowej w przedsiębiorstwach handlowych sektora MSP w świetle badań empirycznych	246
Joanna Koczkar: Rozwój rachunkowości zarządczej w Rosji – wybrane problemy	259
Magdalena Kowalczyk: Analiza SWOT jako instrument controllingu strategicznego gmin	267
Mieczysław Kowerski: Czy spółki giełdowe z udziałem Skarbu Państwa płacą zbyt duże dywidendy?	276
Alina Kozarkiewicz: Kontrola tworzenia i apropracji wartości w sieciach międzyorganizacyjnych	286
Wojciech Dawid Krzeszowski: Niepodzielony wynik finansowy a opodatkowanie	295
Mirosława Kwiecień: Współczesna rachunkowość a controlling	303
Tomasz Lis: Rozwój optymalizacji kosztów w procesach produkcyjnych – wybrane zagadnienia	313
Monika Łada: Ugruntowane teorie o rachunkowości zarządczej	323
Paweł Malinowski, Tomasz Ćwieliąg: Wykorzystanie benchmarkingu wraz z instrumentarium controllingu w zarządzaniu przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym	331
Elżbieta Marcinkowska, Joanna Sawicka, Anna Stronczek: Outsourcing a system decyzyjny przedsiębiorstwa	341
Łukasz Matuszak: Dylematy implementacji Międzynarodowych Ram Zintegrowanej Sprawozdawczości	352
Bożena Nadolna: Identyfikacja zagrożeń dla walidacji badań w rachunkowości zarządczej	365
Beata Namiel: Analiza udziału gmin w podatkach dochodowych a dochody gmin za lata 2008-2012 na potrzeby controllingu wykorzystywanego w realizacji usług samorządu gminnego	378
Maria Nieplowicz: Budżet zadaniowy w miastach na prawach powiatu – wybrane zagadnienia	388
Edward Nowak: Obowiązki w zakresie sprawozdawczości a wielkość jednostki gospodarczej	396
Marta Nowak: Znaczenie wymiarów czasu w controllingu – definicje teoretyczne a psychologiczna charakterystyka controllerów	405

Katarzyna Piotrowska: Rachunek kosztów w warunkach upadłości likwidacyjnej	414
Krzysztof Prymon: Możliwość wystąpienia zjawiska kreatywnej rachunkowości w rolnictwie w świetle projektowanych zmian w opodatkowaniu gospodarstw rolnych	424
Ewa Różańska: Finansowa ocena projektów badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwie społecznie odpowiedzialnym	434
Jolanta Rubik: Nowe wyzwania dla controllingu personalnego w kontekście społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw	446
Marzena Rydzewska-Włodarczyk, Honorata Gumna: Budżetowanie kosztów w organizacjach pozarządowych na przykładzie fundacji „Ogrody Róż”	455
Beata Sadowska: Okresowa ocena pracownicza jako element controllingu zakładu budżetowego – studium przypadku	467
Irena Sobańska, Dariusz Rojek: Wpływ rachunkowości zarządczej na kulturę organizacyjną w innowacyjnym przedsiębiorstwie	476
Aleksandra Sulik-Górecka: Obszar kontroli wewnętrznej w procedurach rewizyjnych zamkniętych funduszy inwestycyjnych	489
Olga Szolno: Uwarunkowania efektywnego funkcjonowania budżetowania w jednostkach samorządu terytorialnego	500
Łukasz Szydelko: Polityka rachunkowości w przedsiębiorstwie zorientowanym procesowo – wybrane zagadnienia	511
Katarzyna Szymczyk-Madej: Budowa i funkcjonowanie systemów informatycznych rachunkowości – porównanie wyników badań z lat 2005 i 2014	520
Agnieszka Tubis: Controllingowy system informacyjny na potrzeby zarządzania ogumieniem w przedsiębiorstwie transportu drogowego	531
Adam Węgrzyn: Analiza porównawcza alternatywnych źródeł finansowania inwestycyjnego projektu infrastrukturalnego w energetyce przy wykorzystaniu funduszu typu <i>equity</i> oraz bankowego kredytu komercyjnego	540
Edward Wiszniowski: Prawne przesłanki ogłoszenia upadłości a zdolność do kontynuacji działania jednostki gospodarczej według rachunkowości	560
Tomasz Wójtowicz: Wycena rynkowa a wartość księgowa składników bilansu przedsiębiorstwa	569
Paweł Wroński: Zmiany we wdrażaniu systemów wspomaganie zarządzania przedsiębiorstwami w latach 2002-2013 – wyniki badań praktycznych	583
Grzegorz Zimon: Strategie zarządzania kapitałem obrotowym a płynność finansowa przedsiębiorstw	591

Summaries

Krzysztof Adamowicz, Piotr Szczypa: The possibilities of management accounting use in National Forests	24
Tomasz Ankiewicz, Zofia Wyszowska: The process of controlling system implementation in a production enterprise	40
Wioletta Baran: Management control system in healthcare providers	51
Małgorzata Białas, Anna Surowiec: An example of the use consortium agreement to create an effective control mechanism in interorganizational cooperation	60
Agnieszka Bieńkowska, Zygmunt Kral, Anna Zabłocka-Kluczka: Organizational solutions of controlling in network organizations	74
Adam Bujak: The profile of decision problems relating to the functioning of the accounting information system in an enterprise	83
Andrzej Bytniewski: The technological modernization's effects of accounting system	93
Joanna Dyczkowska, Tomasz Dyczkowski: Organization of management control in public sector – evidence of empirical studies in Poland	108
Tomasz Dyczkowski, Joanna Dyczkowska: Impact of information technologies on management reporting systems in Polish enterprises	121
Joanna Dynowska, Zdzisław Kes: The financial accounting system programs used in accounting firms in Warmia and Mazury Voivodeship – results of questionnaire research	133
Krzysztof Dziadek: Specific nature, scope and tools of accounting management of projects co-financed from the European Union	143
Wojciech Flegner: Method of identifying accounting processes in the IT environment	159
Stanisław Gędek: The basics of short-term production decisions in mass production enterprises	170
Anna Glińska: Making decision on shaping of employment's structure in sheltered workshop	184
Renata Gmińska: Behavioral aspects in management accounting	193
Katarzyna Goldmann: Trends in liquidity management – survey results	202
Bartosz Góralski: Goodwill – is there one standard of valuation of fair value?	212
Angelika Kaczmarczyk: Activating costs in the balance sheet and reliability of the information reporting	220
Marcin Klinowski: Risk in analysis and assessment of projects	230
Paul-Dieter Kluge: Statistical ranking and rating methods as controlling instruments – advantages and disadvantages	245
Konrad Kochański: The role and place of marketing budgeting in micro, small and medium trade enterprises in the light of empirical research	258

Joanna Koczar: Development of management accounting in Russia – selected issues	266
Magdalena Kowalczyk: SWOT analysis as an instrument of strategic controlling of municipalities	275
Mieczysław Kowerski: Do state controlled public companies pay too high dividends?	285
Alina Kozarkiewicz: Control of value creation and appropriation in inter-organizational networks	294
Wojciech Dawid Krzeszowski: Retained earnings and taxation	302
Mirosława Kwiecień: Contemporary accounting vs. controlling	312
Tomasz Lis: Development of costs optimization in production processes – selected aspects	322
Monika Łada: Grounded theories about management accounting	330
Paweł Malinowski, Tomasz Ćwieląg: Utilization of benchmarking and controlling tools in the management process of municipal water and sewage company	340
Elżbieta Marcinkowska, Joanna Sawicka, Anna Stronczek: Outsourcing and company's decision-making model	351
Łukasz Matuszak: Implementation dilemmas of the international integrated reporting framework	364
Bożena Nadolna: Identification of threats to the validation in management accounting research	377
Beata Namiel: Analysis of share of communities in income taxes and income of communities in the years 2008-2012 for community controlling used in services realization of commune	387
Maria Nieplowicz: The performance-based budget cities with county rights – selected issues	395
Edward Nowak: Obligations relating to statutory financial reporting vs. company size	404
Marta Nowak: Importance of time perspectives in controlling – theoretical definitions vs. psychological characteristics of controllers	413
Katarzyna Piotrowska: Bill of costs in insolvency proceedings	423
Krzysztof Prymon: On possibility of appearance of creative accounting in agriculture in the light of proposed amendments of farms' taxation	433
Ewa Różańska: Financial assessment of research and development projects in a socially responsible company	445
Jolanta Rubik: New challenges for personal controlling in the context of Corporate Social Responsibility	454
Marzena Rydzewska-Włodarczyk, Honorata Gumna: Costs budgeting in non-profit organizations on the example of the foundation's "Ogrody Róż"	466

Beata Sadowska: Periodic assessment of employees, as part of controlling in the budgetary establishment – case study	475
Irena Sobańska, Dariusz Rojek: Impact of management accounting on organizational culture in an innovative company	487
Aleksandra Sulik-Górecka: Internal control system of close-end investment funds in the audit procedures	499
Olga Szolno: Conditioning of effective budgeting functioning in local government units	510
Łukasz Szydełko: The accounting policy in process-oriented company – chosen aspects	519
Katarzyna Szymczyk-Madej: Building and functioning of accounting information systems – a comparison research results from 2005 and 2014	530
Agnieszka Tubis: Controlling information system for the management of tires in the road transportation company	539
Adam Węgrzyn: Comparative analysis of alternative sources of infrastructure project investments funding in energy sector using equity fund type and commercial bank loan	558
Edward Wiszniowski: Legal grounds for bankruptcy vs. company's ability to stay active and afloat seen from the accounting perspective	568
Tomasz Wójtowicz: Market valuation vs. book value of balance sheet elements	582
Paweł Wroński: Changes in implementation of management support systems in enterprises in 2002-2013 – results of practical study	590
Grzegorz Zimon: Strategies of working capital management vs. financial liquidity of companies	603

Aleksandra Sulik-Górecka

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

e-mail: sulik_gorecka@ue.katowice.pl

OBSZAR KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W PROCEDURACH REWIZYJNYCH ZAMKNIĘTYCH FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Streszczenie: Dzięki nowelizacji przepisów prawa Polska stała się atrakcyjnym miejscem do tworzenia niepublicznych zamkniętych funduszy inwestycyjnych. Procedury tworzenia zamkniętych funduszy inwestycyjnych zostały uproszczone, a zasady nadzoru stały się bardziej liberalne, dlatego dla ochrony interesów uczestników funduszy większego znaczenia nabrały procedury kontroli wewnętrznej. W artykule zawarto rozważania dotyczące zakresu procedur rewizji finansowej w obszarze kontroli wewnętrznej, a także znaczenia tych procedur dla zapewnienia rzetelnego i wiernego odzwierciedlenia sytuacji finansowej przedsiębiorstwa w sprawozdaniu finansowym.

Słowa kluczowe: kontrola wewnętrzna, zamknięte fundusze inwestycyjne, rewizja finansowa.

DOI: 10.15611/pn.2014.344.45

*Kto kontroluje przeszłość,
ten ma w władzę nad przyszłością...*

George Orwell

1. Wstęp

We współczesnej gospodarce inwestorzy poszukują najbardziej opłacalnych możliwości alokowania wolnych środków. W zależności od stopnia akceptacji poziomu ryzyka inwestycyjnego inwestorzy w różnym stopniu skłonni są do zakupu certyfikatów inwestycyjnych zamkniętych funduszy inwestycyjnych, w których polityka inwestycyjna jest zwykle mniej restrykcyjna i motywuje do bardziej ryzykownych lokat kapitału.

Ochrona inwestorów zamkniętych funduszy inwestycyjnych (FIZ) jest w znacznie mniejszym stopniu uregulowana prawnie w porównaniu do otwartych funduszy

inwestycyjnych, dlatego dla pomiaru dokonań niezwykle istotny jest obszar kontroli wewnętrznej. Wymienione przesłanki skłoniły autorkę do podjęcia rozważań dotyczących kontroli wewnętrznej zamkniętych funduszy inwestycyjnych zarówno z punktu widzenia wymogów formalnych, jak i potrzeb inwestorów. Celem artykułu jest ustalenie zakresu merytorycznego procedur rewizyjnych obszaru kontroli wewnętrznej zamkniętych funduszy inwestycyjnych.

2. Zamknięte fundusze inwestycyjne jako podmiot kontroli wewnętrznej w świetle wymogów prawa

Fundusze inwestycyjne są specyficznymi, zorganizowanymi formalnie podmiotami, których głównym zadaniem jest inwestowanie środków powierzonych przez uczestników funduszy na rynkach finansowych w celu pomnażania tych środków [Sas-Kulczycka i in. 1998, s. 2].

W podstawowym akcie prawnym regulującym działanie funduszy inwestycyjnych w Polsce, czyli w Ustawie o funduszach inwestycyjnych z 27 maja 2004 r., określono fundusz inwestycyjny jako: „osobę prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe” [Ustawa o funduszach inwestycyjnych 2004, art. 3.1].

Tworzeniem funduszy inwestycyjnych, zarówno otwartych, jak i zamkniętych, zarządzaniem nimi oraz reprezentowaniem w stosunkach z osobami trzecimi zajmuje się Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych, które działa w formie spółki akcyjnej [Ustawa o funduszach inwestycyjnych 2004, art. 4]. Wytyczne dotyczące sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych określono w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 30 kwietnia 2013 roku. Fundusze inwestycyjne otwarte oraz specjalistyczne fundusze otwarte mogą działać jako fundusze z wydzielonymi subfunduszami, różniące się tym, że mogą stosować różną strategię inwestycyjną, oraz fundusze z różnymi kategoriami jednostek uczestnictwa, które mogą zbywać jednostki uczestnictwa różniące się sposobem pobierania opłat manipulacyjnych lub opłat obciążających aktywa. Z kolei fundusze inwestycyjne zamknięte prowadzą działalność jako fundusze z wydzielonymi subfunduszami lub fundusze emitujące certyfikaty różniące się uprawnieniami.

Utworzony przez Towarzystwo zamknięty fundusz inwestycyjny podstawowy zbywa certyfikaty inwestycyjne innym, określonym w statucie powiązany funduszom inwestycyjnym, założonym przez to samo Towarzystwo. Fundusze powiązane mogą inwestować swoje aktywa tylko w certyfikaty inwestycyjne funduszu podstawowego. Szczególne warunki, określające zasady współdziałania funduszy podstawowych i powiązanych określono w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 kwietnia 2013 roku.

W tab. 1 zamieszczono podstawowe kryteria różniące fundusz inwestycyjny zamknięty od funduszu inwestycyjnego otwartego oraz specjalistycznego inwestycyjnego funduszu otwartego.

Tabela 1. Kryteria klasyfikacji funduszy inwestycyjnych

Kryterium	Fundusz inwestycyjny otwarty	Specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty	Fundusz inwestycyjny zamknięty
Tytuł uczestnictwa	Jednostka uczestnictwa	Jednostka uczestnictwa	Certyfikat inwestycyjny
Podzielność	Tak, np. 1/10 jednostki	Tak, np. 1/10 jednostki	Niepodzielne certyfikaty
Możliwość przystąpienia	Nieograniczona liczba inwestorów	Może być ograniczona, warunki przystąpienia określa statut	Może być ograniczona, warunki przystąpienia określa statut
Kupno	Nie rzadziej niż co 7 dni, zwykle codziennie w dni robocze	Terminy określone przez statut, zwykle codziennie w dni robocze	W terminach emisji certyfikatów
Wycena	Nie rzadziej niż co 7 dni, zwykle codziennie w dni robocze	Terminy określone przez statut, zwykle codziennie w dni robocze	Okresowa, minimum raz na kwartał
Sprzedaż	Nie rzadziej niż co 7 dni zwykle codziennie w dni robocze	Terminy określone przez statut, zwykle codziennie w dni robocze	Ograniczona, warunki sprzedaży określa statut
Obrót wtórny	Nie	Nie	Tak, np. na GPW
Polityka inwestycyjna	Zawężony katalog instrumentów finansowych, konieczność dużej dywersyfikacji portfela	Szerszy katalog instrumentów finansowych i łagodniejsze obowiązki dywersyfikacji portfela	Największa swoboda w zakresie budowy portfela inwestycyjnego

Źródło: [Szczepankiewicz 2012, s. 226].

Zamknięte fundusze inwestycyjne emitują stałą liczbę tytułów uczestnictwa, które są papierami wartościowymi i nie podlegają umorzeniu w drodze ich wykupu przez fundusz. Zgodnie z ustawą o funduszach inwestycyjnych, tytuły te określa się jako certyfikaty inwestycyjne. Certyfikaty inwestycyjne mogą być przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym [Ustawa o funduszach inwestycyjnych 2004, art. 17.2]. Cechą charakterystyczną zamkniętych funduszy inwestycyjnych jest możliwość inwestowania w instrumenty finansowe o większym ryzyku inwestycyjnym, np. udziały w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, nieruchomości, instrumenty pochodne, wierzytelności, jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne innych funduszy inwestycyjnych [Dawidowicz 2011, s. 20].

W celu utworzenia funduszu należy sporządzić statut w formie aktu notarialnego i zawrzeć umowę z depozytariuszem¹ o prowadzenie rejestru aktywów funduszu inwestycyjnego. Co do zasady wymagane jest uzyskanie zezwolenia przez Komisję Nadzoru Finansowego² oraz wpisanie do rejestru funduszu inwestycyjnych prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

Oddzielenie aktywów funduszu od aktywów zarządzającego nim towarzystwa funduszy inwestycyjnych jest formą ochrony kapitału zainwestowanego przez uczestników funduszu. Funkcję tę pełnią również wymogi prawne, jakie musi spełniać towarzystwo zarządzające funduszem, a także szczególny nadzór sprawowany nad funduszami inwestycyjnymi przez specjalne organy.

Podstawowym organem pełniącym nadzór nad tworzeniem funduszy inwestycyjnych jest Komisja Nadzoru Finansowego, do której należy przekazać informację o wpisaniu tworzonego funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych wraz ze statutem funduszu i informacją o wysokości zebranych do niego wpłat [Ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym 2006, art. 3, art. 4]. Od momentu wprowadzenia w życie nowelizacji Ustawy o funduszach inwestycyjnych z 2011 r. utworzenie niepublicznego funduszu inwestycyjnego zamkniętego emitującego wyłącznie certyfikaty inwestycyjne, które zgodnie ze statutem funduszu nie będą oferowane w drodze oferty publicznej ani dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, ani wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu, nie wymaga uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego – ani statut niepublicznego zamkniętego funduszu inwestycyjnego, ani jego zmiana nie są zatwierdzane przez Komisję [Ustawa o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych 2011]. Komisja Nadzoru Finansowego nie musi udzielać zgody na zmianę depozytariusza, a uczestnicy funduszu posiadają większą swobodę przy ustalaniu polityki inwestycyjnej. Choć dzięki nowelizacji Polska stała się atrakcyjnym miejscem do tworzenia niepublicznych zamkniętych funduszy inwestycyjnych przez kapitał zagraniczny, a procedury powstawania FIZ są uproszczone i bardziej elastyczne, tym większego znaczenia dla uczestników funduszy nabrały procedury kontroli wewnętrznej.

3. Wymogi formalne kontroli wewnętrznej zamkniętych funduszy inwestycyjnych

Wytyczne w zakresie kontroli wewnętrznej funduszy inwestycyjnych zawarte zostały w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 marca 2009 r. w sprawie kon-

¹ Depozytariuszem może być wyłącznie: 1) bank krajowy, którego fundusze własne wynoszą co najmniej 100 mln PLN, 2) oddział instytucji kredytowej posiadający siedzibę poza RP, jeśli fundusze tego oddziału wynoszą co najmniej 100 mln PLN, 3) Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.

² Komisja Nadzoru Finansowego to centralny organ administracji państwowej sprawujący nadzór na rynkiem finansowym w Polsce. Por. [Ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym 2006].

troli wewnętrznej, ewidencji zawartych transakcji, zapobiegania występowaniu konfliktów interesów oraz dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych w towarzystwie funduszy inwestycyjnych.

Przepisy zawierają bezwzględny wymóg utworzenia w strukturze towarzystwa funduszy inwestycyjnych komórki kontroli wewnętrznej, którą kieruje inspektor nadzoru, niebędący członkiem zarządu i podlegający prezesowi zarządu towarzystwa [Rozporządzenie o kontroli wewnętrznej 2009, art. 4]. Cele kontroli wewnętrznej realizowane przez wyodrębnioną komórkę polegają między innymi na kontroli prawidłowości dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych oraz kontrolowaniu i przestrzeganiu procedur i regulaminów wewnętrznych obowiązujących w towarzystwie. Ponadto komórka kontroli wewnętrznej powinna prowadzić nadzór na terminowością i kompletnością przekazywanych sprawozdań finansowych sporządzanych przez towarzystwo oraz zarządzane przez nie fundusze. Celem systemu kontroli jest również nadzór nad przepływem informacji poufnych oraz przeciwdziałanie wprowadzaniu do obrotu wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych źródeł [Rozporządzenie o kontroli wewnętrznej 2009, art. 3.2]. Zasady przyjętego przez towarzystwo systemu kontroli wewnętrznej powinny być określone w przyjętym regulaminie kontroli wewnętrznej [Rozporządzenie o kontroli wewnętrznej 2009, art. 3.6]. W ramach kontroli wewnętrznej powinien zostać opracowany regulamin zarządzania konfliktami interesów, uwzględniający organizację wewnętrzną towarzystwa, stosunki własnościowe (np. udział w grupie kapitałowej) oraz zakres prowadzonej przez towarzystwo działalności.

Inspektor nadzoru powinien prowadzić dziennik kontroli zawierający dane dotyczące kontroli wewnętrznych przeprowadzanych w towarzystwie w ciągu danego roku kalendarzowego. W dzienniku kontroli należy umieszczać takie dane, jak: oznaczenie podmiotu kontrolującego, zakres kontroli, datę rozpoczęcia kontroli, datę zakończenia kontroli, wnioski z kontroli lub zalecenia pokontrolne [Rozporządzenie o kontroli wewnętrznej 2009, art. 6].

4. Zakres procedur rewizji finansowej kontroli wewnętrznej zamkniętych funduszy inwestycyjnych

Zasadniczym celem badania sprawozdania finansowego jest „zwiększenie stopnia zaufania zamierzonych użytkowników do sprawozdań finansowych”, co oznacza, że zbadane sprawozdanie finansowe charakteryzuje się większą wiarygodnością dla użytkowników [Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej i Kontroli Jakości, MSRF 200 „Ogólne cele niezależnego biegłego rewidenta oraz przeprowadzanie badania zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej”, par. 3.] W celu sprecyzowania opinii o rzetelności, prawidłowości i jasności sprawozdania

Tabela 2. Wstępne procedury analizy kontroli wewnętrznej FIZ

OCENA KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	Tak/ /nie	Dok. rob.
1. Sprawdź, czy towarzystwo zarządzające funduszem posiada opracowany system kontroli wewnętrznej		
1a. Sprawdź, czy towarzystwo zarządzające funduszem posiada książkę procedur (zawierającą wszystkie procedury i regulaminy związane z działalnością towarzystwa). Jeżeli tak, pozyskaj do wglądu książkę procedur.		
2. Sprawdź, czy towarzystwo zarządzające funduszem posiada opracowany regulamin kontroli wewnętrznej. Oceń, czy określa on:		
a) zakres kompetencji inspektora nadzoru oraz funkcjonowanie komórki kontroli wewnętrznej, w tym zasady wyznaczania osoby wykonującej obowiązki inspektora nadzoru w przypadku jego czasowej nieobecności		
b) zakres przeprowadzanych kontroli wewnętrznych		
c) tryb i zasady przeprowadzania kontroli wewnętrznej		
d) zasady sporządzania raportów z kontroli		
e) zasady raportowania o wynikach kontroli		
3. Sprawdź, czy towarzystwo/podmiot prowadzący księgi rachunkowe funduszu posiada komórkę kontroli wewnętrznej		
4. Jeżeli w towarzystwie/podmiocie prowadzącym księgi rachunkowe funduszu istnieje komórka kontroli wewnętrznej, to:		
a) sprawdź, czy jest to jednostka organizacyjna w strukturze towarzystwa, kierowana przez inspektora nadzoru, czy nadzór sprawowany jest jednoosobowo		
b) opisz jej miejsce w strukturze organizacyjnej		
c) czy osoby odpowiedzialne za zadania z zakresu kontroli wewnętrznej posiadają odpowiednie kwalifikacje?		
d) czy osoby odpowiedzialne za zadania z zakresu kontroli wewnętrznej nie wykonują zadań, które są przedmiotem ich kontroli?		
5. Czy inspektor nadzoru sporządza i przekazuje zarządowi i radzie nadzorczej towarzystwa raport z funkcjonowania nadzoru wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku?		
a) czy raport zawiera zestawienie wyników przeprowadzonych kontroli wewnętrznych oraz ocenę adekwatności i skuteczności przyjętego systemu nadzoru wewnętrznego, jak również działań podejmowanych w celu wypełniania przez towarzystwo i zarządzane przez nie fundusze inwestycyjne obowiązków wynikających z przepisów prawa?		
6. Czy inspektor nadzoru prowadzi dziennik kontroli? Jeżeli tak, pozyskaj do wglądu taki dziennik.		
7. Czy inspektor otrzymał od podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych dokonyującego badania lub przeglądu sprawozdań finansowych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwo:		
a) coroczne oświadczenie potwierdzające jego niezależność i niezależność biegłych rewidentów dokonujących badania lub przeglądu		
b) coroczne informacje dotyczące innych usług świadczonych przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych na rzecz funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwo		
c) informacje o zagrożeniach niezależności podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz czynnościach zastosowanych w celu ograniczenia tych zagrożeń		
8. Czy w trakcie przeprowadzonych kontroli wewnętrznych stwierdzono:		
a) naruszenie przepisów prawa lub istotnych postanowień obowiązujących w towarzystwie regulaminów lub procedur wewnętrznych		
b) naruszenie przez członka zarządu lub rady nadzorczej towarzystwa przepisów prawa lub istotnych postanowień obowiązujących w towarzystwie regulaminów lub procedur wewnętrznych		
c) jeśli tak, czy inspektor niezwłocznie raportował powyższe zdarzenia zarządowi towarzystwa?		
9. Czy towarzystwo prowadzi ewidencję zawartych transakcji przez fundusz inwestycyjny (zawartych na rachunek własny towarzystwa lub zbiorczego portfela papierów wartościowych) na zasadach określonych w § 7 ust 4-6 Rozporządzenia z dnia 4 marca 2009 r.?		
10. Czy towarzystwo opracowało i wdrożyło regulamin zarządzania konfliktami interesów, określający sposób postępowania towarzystwa w celu przeciwdziałania powstawaniu konfliktów interesów, uwzględniający organizację wewnętrzną towarzystwa, jak również rodzaj i zakres prowadzonej przez towarzystwo działalności?		

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizowanej dokumentacji rewizyjnej.

finansowego oraz poprawności zastosowanych metod wyceny aktywów i pasywów biegły rewident musi w sposób odpowiedzialny i rzetelny zbadać wszystkie istotne obszary sprawozdania finansowego oraz zasady jego sporządzenia [Sulik-Górecka 2013, s. 225].

Działanie systemu kontroli wewnętrznej jest przedmiotem procedur rewizyjnych, na ogół części wstępnej badania sprawozdania finansowego. Odpowiednio opracowane procedury badania systemów kontroli wewnętrznej nie tylko umożliwiają efektywne wykrycie ewentualnych zagrożeń dla jednostki, jak ryzyko oszustw, ale też zapewniają szybkie zbadanie i wyrażenie opinii o rzetelności, prawidłowości i jasności każdego obszaru sprawozdania finansowego oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Fragment wstępnych procedur analizy kontroli wewnętrznej zaprezentowano w tab. 2.

Jednym z głównych zadań towarzystwa funduszy inwestycyjnych powinna być analiza danego instrumentu finansowego lub instrumentu rynku pieniężnego pod kątem dopuszczalności lokowania przez fundusz w takie aktywa, a także właściwa kwalifikacja danego aktywa do poszczególnych kategorii lokat. Należy podkreślić rolę komórki kontroli wewnętrznej działającej w towarzystwie funduszy inwestycyjnych, do której zadań należy m.in. kontrolowanie prawidłowości dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych.

W celu ograniczenia skutków związanych z nadmierną koncentracją lokat ustawodawca wprowadził limity inwestycyjne także dla funduszy inwestycyjnych zamkniętych, które są produktami przeznaczonymi dla bardziej wykwalifikowanych inwestorów. Papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego wyemitowane przez jeden podmiot, wierzycelności wobec tego podmiotu i udziały w tym podmiocie nie mogą stanowić co do zasady więcej niż 20% wartości aktywów tego funduszu.

Przypadki utrzymujących się długotrwałych przekroczeń limitów inwestycyjnych są uważane przez Komisję Nadzoru Finansowego za „działania świadome, generujące ponadprzeciętne ryzyko i naruszające interes uczestników funduszu” i będą skutkować nałożeniem sankcji na towarzystwo [Stanowisko UKNF...]. Procedury oceny kontroli wewnętrznej składników lokat notowanych i nienotowanych są kluczowym obszarem kontroli wewnętrznej zamkniętych funduszy inwestycyjnych, a przykładowe z nich zamieszczono w tab. 3.

Pozostałe procedury kontroli wewnętrznej powinny obejmować takie zagadnienia, jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, należności, zobowiązania, kapitał funduszu, przychody z lokat, koszty funduszu, rachunek wyniku z operacji, a także ocenę systemu informacyjnego dla każdego z obszarów.

Tabela 3. Przykładowe wstępne procedury analizy kontroli wewnętrznej FIZ

KONTROLA WEWNĘTRZNA SKŁADNIKI LOKAT NOTOWANE I NIENOTOWANE NA AKTYWNYM RYNKU		Tak/ /nie	Dok. rob.
1	2	3	4
1	W oparciu o przegląd struktur organizacyjnych towarzystwa sprawdź, czy funkcjonują służby odpowiedzialne za nadzór nad polityką inwestycyjną?		
2	Czy fundusz posiada opracowane zasady polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego określające sposoby osiągania celu inwestycyjnego, a w szczególności: 1) typy i rodzaje papierów wartościowych i innych praw majątkowych będących przedmiotem lokat funduszu, 2) kryteria doboru lokat, 3) zasady dywersyfikacji lokat i inne ograniczenia inwestycyjne, 4) dopuszczalną wysokość kredytów i pożyczek zaciąganych przez fundusz (art. 20 ustawy o funduszach inwestycyjnych)		
3	Czy obrót lokatami wynika z decyzji zarządu towarzystwa?		
4	Czy stworzono procedury zapobiegające nieprawidłowościom związanym z przetwarzaniem informacji dotyczących inwestycji i niewykryciem błędów w tym zakresie?		
5	Czy nabyte składniki lokat ujmują się w księgach rachunkowych według ceny nabycia?		
6	Czy składniki lokat nabyte nieodpłatnie posiadają cenę nabycia równą zero?		
7	Czy niezrealizowany zysk (strata) z wyceny lokat wpływa na wzrost (spadek) wyniku z operacji?		
8	Czy składniki lokat nabyte albo zbyte przez fundusz w dniu wyceny po momencie, o którym mowa w § 24 ust. 3, oraz składniki, dla których we wskazanym momencie brak jest potwierdzenia zawarcia transakcji, uwzględnia się w najbliższej wycenie aktywów funduszu i ustaleniu jego zobowiązań?		
9	Czy składniki lokat podlegają wycenie w okresach stosownie do zapisów statutu i polityki rachunkowości?		
10	Czy zapisy statutu i polityki rachunkowości odnoszące się do częstotliwości wyceny składników lokat są zgodne z odpowiednimi przepisami?		
11	Czy przestrzegane są limity i ograniczenia odnośnie do koncentracji składników lokat stosownie do zapisów statutu funduszu?		
12	Czy zapisy statutu funduszu odnośnie limitów i ograniczeń w zakresie koncentracji składników lokat są zgodne z odpowiednimi przepisami? (art. 145 i 146 ustawy o funduszach inwestycyjnych)		
	Udziały i akcje		
13	Czy wykazywane udziały w akcje nie obejmują: a) składek wnoszonych do spółek wodnych b) wydatków na założenia fundacji c) wniesionych dopłat		
14	Czy podmiot prawidłowo wykazuje poszczególne tytuły akcji jako składniki lokat notowane na aktywnym rynku?		
15	Czy podmiot prawidłowo wykazuje poszczególne tytuły akcji i udziałów jako składniki lokat nienotowane na aktywnym rynku?		
16	Czy jednostka posiada prawidłowe procedury zakupu udziałów i akcji?		
17	Czy nabywanie udziałów i akcji poprzedzone jest stosowną analizą opłacalności i efektywności zakupów?		
18	Czy wykazywane zyski lub straty z tytułu nabytych udziałów i akcji są przedmiotem kontroli?		
19	Czy przychody akcji i udziałów są właściwie dokumentowane?		
20	Czy przychody udziałów i akcji są prawidłowo księgowane?		
21	Czy wycena nabytych akcji i udziałów jest dokonywana prawidłowo zgodnie z zapisami polityki rachunkowości oraz z zapisami obowiązujących przepisów?		
22	Czy podmiot monitoruje sytuację finansową jednostek, w których posiada akcje i udziały?		
23	Czy podmiot posiada opracowane procedury w zakresie badania, czy nie nastąpiła trwała utrata wartości akcji lub udziałów?		
24	Czy w przypadku wyceny akcji i udziałów podmiotów zagranicznych uwzględniane są zmiany kursów walut?		
25	Czy skutki aktualizacji wyceny udziałów i akcji są prawidłowo księgowane?		
26	Czy prawidłowo wykazywany jest wynik na sprzedaży akcji lub udziałów?		
27	Czy zysk lub strata ze zbycia lokat wylicza się metodą "najdroższe sprzedaje się jako pierwsze", polegającą na przypisaniu sprzedanym składnikom najwyższej ceny nabycia danego składnika lokat?		
28	Czy należną dywidendę z akcji notowanych na aktywnym rynku ujmują się w księgach rachunkowych w dniu, w którym na potrzeby wyceny danych akcji wykorzystany jest po raz pierwszy kurs rynkowy nie-uwzględniający wartości tego prawa do dywidendy?		
29	Czy przysługujące prawo poboru akcji nienotowanych na aktywnym rynku oraz prawo do otrzymania dywidendy od akcji nienotowanych na aktywnym rynku ujmują się w księgach rachunkowych w dniu następnym po dniu ustalenia tych praw?		
	Dłużne papiery wartościowe		

1	2	3	4
30	Czy podmiot prawidłowo wykazuje poszczególne tytuły dłużnych papierów wartościowych jako składniki lokat notowane na aktywnym rynku?		
31	Czy podmiot prawidłowo wykazuje poszczególne tytuły dłużnych papierów wartościowych jako składniki lokat nienotowane na aktywnym rynku?		
32	Czy nabywanie dłużnych papierów wartościowych poprzedzone jest stosowną analizą opłacalności i efektywności zakupów?		
33	Czy przychody dłużnych papierów wartościowych są właściwie dokumentowane?		
34	Czy przychody dłużnych papierów wartościowych są prawidłowo księgowane?		
35	Czy wycena nabytych dłużnych papierów wartościowych jest dokonywana zgodnie z zapisami polityki rachunkowości oraz zgodnie z zapisami obowiązujących przepisów?		
36	Czy podmiot monitoruje sytuację finansową jednostek w przypadku posiadania dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty gospodarcze?		
37	Czy w przypadku wyceny dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty zagraniczne uwzględniane są zmiany kursów walut?		
38	Czy prawidłowo wykazywany jest wynik na sprzedaży dłużnych papierów wartościowych?		
39	Czy zysk lub stratę ze zbycia składników wycenianych w wysokości skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, wylicza się metodą najwyższej bieżącej wartości księgowej (§ 13. Rozporządzenia)?		
40	Czy fundusz dokonuje dziennej wyceny dłużnych papierów wartościowych?		
41	Czy dzienna wycena dłużnych papierów wartościowych dokonywana jest przez system komputerowy?		
	Certyfikaty inwestycyjne		
42	Czy podmiot prawidłowo wykazuje poszczególne tytuły certyfikatów inwestycyjnych jako składniki lokat notowane na aktywnym rynku?		
43	Czy podmiot prawidłowo wykazuje poszczególne tytuły certyfikatów inwestycyjnych jako składniki lokat nienotowane na aktywnym rynku?		
44	Czy nabywanie certyfikatów inwestycyjnych poprzedzone jest stosowną analizą opłacalności i efektywności zakupów?		
45	Czy przychody certyfikatów inwestycyjnych są właściwie dokumentowane?		
46	Czy przychody certyfikatów inwestycyjnych są prawidłowo księgowane?		
47	Czy wycena nabytych certyfikatów inwestycyjnych jest dokonywana zgodnie z zapisami polityki rachunkowości oraz zgodnie z zapisami obowiązujących przepisów?		
48	Czy prawidłowo wykazywany jest wynik na sprzedaży/umorzeniu certyfikatów inwestycyjnych?		
49	Czy zysk lub stratę ze zbycia certyfikatów inwestycyjnych wylicza się metodą "najdroższe sprzedaje się jako pierwsze", polegającą na przypisaniu sprzedanym składnikom najwyższej ceny nabycia danych certyfikatów inwestycyjnych (§ 13. Rozporządzenia)?		
	Wierzytelności		
50	Czy nabywanie wierzytelności wobec osób fizycznych dokonywane jest tylko przez fundusz sekurytyzacyjny?		
51	Czy nabywanie wierzytelności poprzedzone jest stosowną analizą opłacalności i efektywności zakupów?		
52	Czy przychody wierzytelności są właściwie dokumentowane?		
53	Czy dokumenty przychodów wierzytelności są na bieżąco wprowadzane do ksiąg rachunkowych?		
54	Czy przychody wierzytelności są prawidłowo księgowane?		
55	Czy wycena nabytych wierzytelności jest dokonywana zgodnie z zapisami polityki rachunkowości?		
56	Czy zawarte w polityce rachunkowości zasady wyceny nabywanych wierzytelności są zgodne z zapisami obowiązujących przepisów?		
57	Czy w przypadku wyceny wierzytelności w walutach obcych uwzględniane są zmiany kursów walut?		
58	Czy prawidłowo wykazywany jest wynik na sprzedaży/realizacji wierzytelności?		
59	Czy w przypadku funduszy sekurytyzacyjnych przestrzegane są wymogi odnośnie do koncentracji lokat (art. 185-188 ustawy o funduszach inwestycyjnych)?		
60	Czy w przypadku funduszu sekurytyzacyjnego zawarł on umowę związaną z procesem sekurytyzacji, w szczególności dotyczącą (art. 191 ustawy o funduszach inwestycyjnych):		
	a) nadania oceny inwestycyjnej (rating)		
	b) ubezpieczenia, w tym od ryzyka niewypłacalności dłużników		
	c) obsługi sekurytyzowanych wierzytelności		
	d) udzielenia poręczenia za zobowiązania funduszu		
	e) gwarancji udzielanych na rzecz funduszu		

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizowanej dokumentacji rewizyjnej.

5. Zakończenie

Jednym z głównych zadań towarzystwa funduszy inwestycyjnych powinna być analiza danego instrumentu finansowego lub instrumentu rynku pieniężnego pod kątem dopuszczalności lokowania przez fundusz w takie aktywa, a także właściwa kwalifikacja danego aktywa do poszczególnych kategorii lokat oraz wycena wartości lokat.

Przepisy prawa zawierają bezwzględny wymóg utworzenia w strukturze towarzystwa funduszy inwestycyjnych komórki kontroli wewnętrznej, której celem jest zapewnienie prawidłowości wszystkich zachodzących procedur w zamkniętych funduszach inwestycyjnych oraz ochrona interesów uczestników funduszu. Zasadniczym celem badania sprawozdania finansowego jest zwiększenie stopnia zaufania zamierzonych użytkowników do sprawozdań finansowych. Według autorki, aby zbadane sprawozdanie finansowe zamkniętych funduszy inwestycyjnych charakteryzowało się większą wiarygodnością dla użytkowników, konieczna jest szczegółowa i sformalizowana weryfikacja obszaru kontroli wewnętrznej przez biegłego rewidenta.

Literatura

- Dawidowicz D., 2011, *Fundusze inwestycyjne. Rodzaje – metody oceny – analiza*, CeDeWu.pl, Warszawa.
- Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej i Kontroli Jakości*, 2009, SKwP, KIBR, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2009 r. w sprawie kontroli wewnętrznej, ewidencji zawartych transakcji, zapobiegania występowaniu konfliktów interesów oraz dokumentowania źródeł będących podstawą decyzji inwestycyjnych w towarzystwie funduszy inwestycyjnych, DzU 2009, nr 45, poz. 364.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych, DzU 2007, nr 250, poz. 1871 z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, DzU 2013, nr 0, poz. 538.
- Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie umowy określającej zasady współpracy między funduszem podstawowym a funduszem powiązany oraz wewnętrznych zasad prowadzenia działalności w zakresie zarządzania funduszem podstawowym i funduszem powiązany z dnia 4 kwietnia 2013 r., DzU 2013, nr 0, poz. 470.
- Sas-Kulczycka K., Choryło D., Król J., Lasota Z., 1998, *Instytucje wspólnego inwestowania w Polsce. Fundusze inwestycyjne i emerytalne*, WIG Press, Warszawa.
- Sulik-Górecka A., 2013, *Analiza korekt sprawozdania finansowego badanego po raz pierwszy w świetle źródeł prawa*, [w:] B. Micherda, M. Andrzejewski (red.), *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Problemy kwantyfikacji wartości*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków.
- Szczepankiewicz E.I., 2012, *Rachunkowość funduszy inwestycyjnych*, [w:] W. Gabrusewicz (red.), *Rachunkowość instytucji finansowych i jednostek budżetowych*, SKwP, Warszawa.
- Stanowisko UKNF dotyczące funkcjonowania funduszy inwestycyjnych oraz ryzyk związanych z prowadzoną przez fundusze działalnością inwestycyjną z 1.12.2011, www.knf.gov.pl (15.04.2014).

Ustawa o funduszach inwestycyjnych z dnia 27 maja 2004 r., DzU 2004, nr 146, poz. 1546 z późn. zm.

Ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym z dnia 21 lipca 2006 r., DzU 2006, nr 157, poz. 1119.

Ustawa o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych z dnia 16 września 2011 r., DzU 2011, nr 234, poz. 1389.

INTERNAL CONTROL SYSTEM OF CLOSE-END INVESTMENT FUNDS IN THE AUDIT PROCEDURES

Summary: In the face of dynamic development of financial market, the problems of accounting and financial reporting of close-end investment funds have come into prominence. In the paper, the legal rules of internal control system and legal requirements of audit procedures have been described. The goal of the paper is the analysis of the internal control audit procedures meaning additionally the value of internal control system for goals reached by close-end investment funds. The author of the paper also suggests that internal control system is the instrument of investors protection, therefore it should be considered as the subject of specific interest of auditors.

Keywords: internal control system, close-end funds, audit.